

Kontrolltöö nr 2. Aine ehitus, perioodilisustabel

1. Selgita mõisteid.

- Katsoon _____
- Anioon _____
- Kovalentne side _____
- Ioone side _____
- Molekulaarne aine _____
- Mittemolekulaarne aine _____

2. Märgi osakeste laeng (+, – või 0):

aatom ____, aatomituum ____, neutron ____, prooton ____, elektron ____

3. Tõmba õige(te)le vastus(t)ele joon alla.

- aatomituumas paiknevad: prootonid, neutronid, elektronid
- aatomituumale annavad laengu: prootonid, neutronid, elektronid
- elektronkatte moodustavad: prootonid, neutronid, elektronid
- elektronkattele annavad laengu: prootonid, neutronid, elektronid

4. Täida tabeli tühjad lahtrid.

element	p arv	n arv	e arv	e-kihtide arv	e arv väliskihil	Aatomi elektronskeem	iooni elektronskeem
Na							
Br							
				2	8		---

5. Milliseid osakesi on kirjeldatud? Kirjuta lünka sobiva osakese nimetus.

- _____ on negatiivse laenguga osake, mis kuulub aatomi koostisse.
- _____ on positiivse laenguga osake, mis kuulub aatomi koostisse.
- _____ on laenguta osake, mis kuulub aatomi koostisse.
- _____ on neutraalne osake, mis koosneb aatomituumast ja elektronkattest.

6. Tõmba joon alla õigele sõnale.

- Keemiline element on määratud tema (prootonite arvuga, elektronide arvuga, elektronide arvuga väliskihil, elektronkihtide arvuga).
- Ühte perioodi kuuluvate elementide aatomitel on ühepalju (elektrone, väliskihi elektrone, elektronkihte, tuumaosakesi).
- Ühte A-rühma kuuluvate elementide aatomitel on ühepalju (elektrone, väliskihi elektrone, elektronkihte, tuumaosakesi).
- Massiarv on võrdne (prootonite, elektronide, neutronite, tuumaosakeste) arvuga.

7. Mida näitab aatomi ehituse kohta:

- perioodi number _____
- massiarv _____
- A-rühma number _____
- aatomnumber (järjenumbr) _____

8. Millega perioodilisustabelis võrdub:

- elektronide koguarv aatomis _____
- elektronide arv väliskihil (A-rühma elemendil) _____

- c. elektronkihtide arv _____
 d. prootonite arv _____

9. Moodusta õiged paarid, kirjutades kirjelduse järel vastava metalli nimetuse.

Metallid: vask, alumiinium, hõbe, naatrium, raud, tina.

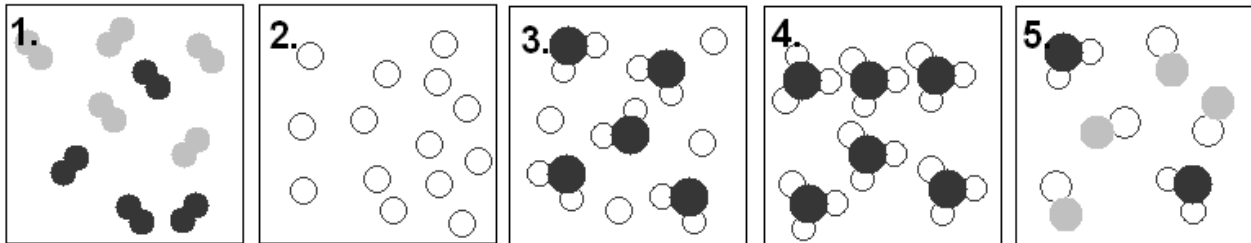
- a. Madala sulamistemperatuuriga metall, kasutatakse joodise valmistamisel _____
 b. Kerge, pehme hõbedane metall, millest tehakse ka fooliumi _____
 c. Punakas metall, juhib väga hästi elektrit _____
 d. Hallikas, kõige rohkem toodetav metall _____
 e. Väga aktiivne metall _____

10. Moodusta õiged paarid, kirjutades kirjelduse järel vastava mittemetalli nimetuse.

Mittemetallid: lämmastik, räni, väävel, hapnik, vesinik, kloor.

- a. Element, mis on levikult maakoos hõbedase järel teisel kohal, paljude kivimite koostisaine _____
 b. Kollakas tahke aine, esineb looduses vulkaanide ümbruses _____
 c. Värvitu gaas, õhu peamine koostisosa _____
 d. Kõige kergem gaas, plahvatusohtlik _____
 e. Rohekas väga mürgine gaas _____

11. Millisel skeemil on kujutatud järgmisi aineid? Kirjuta kastikesse vastava skeemi number.

He H₂ ja N₂ segu HF ja H₂O segu AsH₃ Ar ja Li₂O segu

12. Millised ained on lihtained, millised liitained?

O₂, Na₂S, PbO₂, K, Fe(NO₃)₃, Li

Lihtained: _____

Liitained: _____

13. Kujuta täpsskeemidega vee molekuli teket.

14. Kirjuta lünkadesse õiged sõnad: *liidavad* või *loovutavad*.

Püsiva elektronidega täidetud väliskihi saavutamiseks metalliaatomid alati _____ elektrone, mittemetalliaatomid tavaliselt _____ elektrone.

15. Millistes ainetes esineb kovalentne, millistes iooniline side?

K₂O, H₂, NaH, CaI₂, H₂O, Li₂O

Kovalentne side: _____

Iooniline side: _____

16. Kirjuta ioonsete ainete valemid, kui nende kristallivõre koosneb järgmistest ioonidest:

Mg²⁺ ja I⁻ _____ Li⁺ ja O²⁻ _____ Ni³⁺ ja O²⁻ _____

17. Purgis on 50 cm³ 8%-list soolalahust. Sellise soolalahuse tihedus on 1,04 g/cm³. Mitu grammi soolalahust on purgis? Mitu grammi puhast soola on purgis?